C/2025/765

11.2.2025

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Odborné služby v oblasti zelenej transformácie

(stanovisko z vlastnej iniciatívy)

(C/2025/765)

Spravodajkyňa: **Violeta JELIĆ**

Spoluspravodajca: **Gaetano STELLA**

Poradcovia	Vladimíra DRBALOVÁ (za spravodajkyňu, skupina I) Alessio D'AMATO (za spoluspravodajcu, skupina III)
Rozhodnutie plenárneho zhromaždenia	18. 1. 2024
Právny základ	článok 52 ods. 2 rokovacieho poriadku
Príslušná sekcia	poradná komisia pre priemyselné zmeny
Prijaté v sekcii	5. 11. 2024
Prijaté na plenárnom zasadnutí	4. 12. 2024
Plenárne zasadnutie č.	592
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa)	197/0/5

1. Závery a odporúčania

1.1. EHSV víta záväzok Európskej komisie oznámený v rámci nových politických usmernení na roky 2024 – 2029 vytvoriť plán pre udržateľnú prosperitu a konkurencieschopnosť Európy založený na novej Dohode o čistom priemysle a dobre fungujúcom jednotnom trhu EÚ, ktoré sú nevyhnutné pre zabezpečenie bezproblémovej zelenej a digitálnej transformácie.

1.2. EHSV uznáva zásadnú úlohu, ktorú v rámci zelenej transformácie zohrávajú odborné služby a ktorá je implicitne obsiahnutá v Dohode o čistom priemysle a je potenciálnym zdrojom príležitostí aj výziev, najmä pokiaľ ide o potreby v oblasti zručností.

1.3. EHSV vyzýva inštitúcie EÚ, aby zaviedli opatrenia, ktoré podnikom umožnia prispôsobiť sa zmenám spôsobeným komplexným procesom, akým je zelená transformácia, s cieľom udržať ich v Európe a dosiahnuť náročné ciele udržateľnosti v rámci EÚ. Osobitná pozornosť by sa mala venovať rodinným podnikom a mikropodnikom, malým a stredným podnikom (MSP) a dosiahnutiu cieľov konkurencieschopnosti.

1.4. EHSV je znepokojený tým, že proces ekologizácie sa môže zastaviť v dôsledku nedostatku pracovnej sily a zručností, nesúladu medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami a rastúceho regulačného, administratívneho a nákladového zaťaženia, ako aj nových výziev, ktoré prinášajú rýchle zmeny v dodávateľských reťazcoch.

1.5. Je potrebné realizovať novú víziu únie zručností. Systémy vzdelávania sa musia dôsledne zreformovať s cieľom prispôsobiť učebné osnovy zmenám vo svete práce, podporiť všetky príslušné vzdelávacie programy (vrátane oblasti STEM), zaviesť novú stratégiu odborného vzdelávania a prípravy (OVP), podporiť učiteľov a zlepšiť koordináciu na úrovni EÚ.

1.6. Inštitúcie EÚ a členské štáty by mali uznať zásadnú úlohu, ktorú zohrávajú regulované alebo neregulované odborné služby pri ambicióznom návrate Európy k prosperite. Tento návrat sa však musí realizovať v súlade s environmentálnymi cieľmi a cieľmi udržateľnosti a musí sa podporovať rozvoj zručností v súčinnosti s hospodárskymi odvetviami, pričom je potrebné výslovne zohľadniť vývoj štruktúr hodnotových reťazcov.

1.7. EHSV zároveň uznáva potrebu podporovať vzdelávacie iniciatívy na úrovni EÚ aj členských štátov, a to napríklad prostredníctvom osobitných finančných stimulov pre kurzy OVP zamerané na ekologizáciu odborných služieb, Možno tiež zaviesť akademické kurzy na úrovni EÚ s cieľom prilákať nových odborníkov alebo zabezpečiť odbornú prípravu etablovaných odborníkov v oblasti cieľov udržateľnosti a podporiť prispôsobenie a zlepšenie súčasných zručností a pracovných miest (programy zvyšovania úrovne zručností a rekvalifikácie). Týmito iniciatívami by sa mohli vytvoriť aj nové zručnosti pre zelenú a digitálnu transformáciu.

1.8. EHSV navrhuje zamerať politiky na podporu vytvárania sietí odborných služieb s cieľom zlepšiť prevádzkový rozsah súvisiacich činností, pričom by sa mali riadne zohľadniť špecifické charakteristiky jednotlivých členských štátov.

1.9. Nedostatok kvalifikovaných pracovníkov by sa mohol odstrániť prostredníctvom uvedených návrhov a odbornej prípravy kvalifikovaných odborníkov v Európe alebo prilákaním odborníkov z krajín mimo EÚ pomocou politík a iniciatív (napr. iniciatíva okruh talentov EÚ, ktorá by mohla pomôcť prilákať odborníkov z tretích krajín a zároveň rozšíriť trh pre odborníkov z EÚ).

1.10. EHSV zdôrazňuje významnú úlohu, ktorú zohrávajú sociálni partneri, profesionálne servisné organizácie a ďalšie príslušné organizácie občianskej spoločnosti v úspešných a spravodlivých procesoch zelenej transformácie.

1.11. EHSV upozorňuje aj na ďalšie výzvy v širokom kontexte poskytovania odborných služieb vrátane prekážok uznávania kvalifikácií, ktoré bude potrebné odstrániť, aby sa prispelo k využitiu profesijnej mobility a riešeniu nedostatku zručností. EHSV odporúča pokračovať v úsilí v tejto oblasti, a to aj prostredníctvom nadväzujúcich stanovísk k týmto otázkam.

2. **Politické súvislosti**

2.1. Na mimoriadnom zasadnutí Rady EÚ 17. – 18. apríla 2024 sa vedúci predstavitelia EÚ zaviazali k vykonávaniu novej dohody o konkurencieschopnosti Európy, ktorá bude zakotvená v plne integrovanom jednotnom trhu. Vykonávanie tejto dohody sa musí zamerať na posilnenie hospodárskej, výrobnej, priemyselnej a technologickej základne Európy, čím sa zabezpečí hospodárska odolnosť a priemyselná obnova Únie, jej globálna konkurencieschopnosť, vedúce postavenie v oblasti technológií a jej atraktívnosť ako miesta na podnikanie. Konkrétne opatrenia sú teraz súčasťou nových politických usmernení predsedníčky Európskej komisie na roky 2024 – 2029, pričom dlhodobé ciele EÚ sú jasne zdôraznené v nedávnej Draghiho správe ([1]).

2.2. **Zelená transformácia síce prebieha, vo viacerých odvetviach je však ešte potrebné prijať zásadné opatrenia.** Z dostupných údajov skutočne vyplýva, že niektoré z environmentálnych vplyvov európskych činností sa postupne znižujú, ako to vplýva zo štatistík emisií CO_2 a materiálovej efektívnosti; stabilná transformácia si však vyžaduje ďalšie kroky ([2]).

2.3. Hlavný dôraz by sa mal klásť na vykonávanie existujúceho právneho rámca do roku 2030, a to najjednoduchším, najspravodlivejším a nákladovo najefektívnejším spôsobom. Oznámená **Dohoda o čistom priemysle,** ktorá sa opiera o **akt na urýchlenie dekarbonizácie priemyslu** na podporu priemyselných odvetví a podnikov počas prechodného obdobia, však so sebou prináša aj niekoľko výziev a príležitostí.

2.4. **Priemyselné odvetvia je potrebné udržať v Európe** ([3])**, pretože prinesú riešenia v oblasti klímy, ktoré Európa potrebuje.** Vedúci predstavitelia EÚ sú odhodlaní spolupracovať so zainteresovanými stranami na rozvoji a vykonávaní účinnej priemyselnej politiky ([4]), ktorá konkurencieschopným spôsobom dekarbonizuje náš priemysel (znižovaním administratívnej a regulačnej záťaže), rozvinie konkurenčnú výhodu Únie v oblasti digitálnych a čistých technológií, diverzifikuje a zabezpečí strategické dodávateľské reťazce, preorientuje hodnotové reťazce a posilní európsku technologickú a priemyselnú základňu.

([1]) Draghi, M., 2024, *The future of European competitiveness* (Budúcnosť európskej konkurencieschopnosti).
([2]) Pozri údaje, ktoré sú k dispozícii na: https://ec.europa.eu/eurostat/web/sdi.
([3]) Signatári Antverpského vyhlásenia. Pridáte sa k nám?
([4]) Závery Európskej rady, 18. apríla 2024: https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12-2024-INIT/sk/pdf.

2.5. **Zelená transformácia prináša aj odvetvové zmeny a zvyšuje význam odvetvia environmentálnych tovarov a služieb (EGSS).** Z dostupných údajov vyplýva, že zamestnanosť a pridaná hodnota v EGSS rastú rýchlejšie ako v celom hospodárstve EÚ ([5]), čo pripravuje podmienky pre nové odborné služby (napr. zelené audity).

2.6. Európska zelená dohoda musí byť predovšetkým spravodlivá a musia sa v rámci nej zohľadňovať možné riziká a náklady spojené so zmenou klímy a energetickou transformáciou. Spravodlivú zelenú transformáciu možno zabezpečiť len silnou priemyselnou štruktúrou a posilneným a dobre štruktúrovaným nepretržitým sociálnym dialógom medzi sociálnymi partnermi (zamestnávateľmi a zamestnancami) na všetkých úrovniach. Do procesu transformácie sa musia zapojiť organizácie a združenia zastupujúce povolania, ktoré majú zásadný význam pre dosiahnutie cieľov zelenej a digitálnej transformácie.

3. Nevýrazný pokrok v štrukturálnych reformách v odvetví služieb

3.1. Bezprecedentný šok pre hospodárstvo EÚ spôsobený pandémiou ochorenia COVID-19 si vyžaduje reakciu na všetkých úrovniach, aby sa dosiahla úspešná obnova hospodárstva. **Účinné a efektívne štrukturálne reformy v odvetví služieb by** spolu s ďalšími opatreniami **mohli podporiť obnovu hospodárstva a prispieť k jeho udržateľnosti**. Služby zohrávajú v hospodárstve EÚ významnú úlohu, a to nielen z hľadiska ich priameho príspevku k pridanej hodnote a zamestnanosti, ale aj z hľadiska ich úlohy ako článkov v hodnotových reťazcoch a ich zásadnej úlohy v priemyselných ekosystémoch ([6]) a pri vývoji inovačných zelených riešení.

3.2. **Antverpské vyhlásenie** ([7]) **o európskej priemyselnej dohode je novým stimulom pre odborné služby.** Európa a jej priemyselná politika naliehavo potrebujú zrozumiteľnosť, predvídateľnosť a dôveru. Signatári vyzývajú na vypracovanie **komplexného akčného plánu, ktorým by sa konkurencieschopnosť povýšila na strategickú prioritu a vytvorili by sa podmienky pre silnejšie podnikateľské argumenty v Európe**.

3.3. **Odborné služby zohrávajú zásadnú úlohu pri energetickej a zelenej transformácii**, pretože zabezpečujú osobitné zručnosti a vysoké normy bezpečnosti a kvality pri vývoji a zavádzaní udržateľných technológií. Ich etické hodnoty, odborné znalosti a úsilie o nepretržitú odbornú prípravu majú zásadný význam pri navrhovaní a budovaní účinných infraštruktúr s nízkym vplyvom, čím podporujú inovácie a integritu výrobných procesov, pomáhajú podnikom (najmä mikropodniky a MSP) s regulačnými a administratívnymi výzvami, ktoré prinášajú nové vymedzenia udržateľných hospodárskych činností, a pri identifikácii dostupných možností financovania týchto činností.

4. Kľúčová úloha odvetvia služieb pri vytváraní zelených dodávateľských reťazcov a preorientovaní hodnotových reťazcov

4.1. V súčasnom európskom hospodárskom prostredí možno pozorovať významné zmeny v dynamike výrobných dodávateľských reťazcov. Očakáva sa, že tieto zmeny pomôžu preorientovať hodnotové reťazce a podporia relokalizáciu výroby, v dôsledku čoho by spoločnosti mohli zvážiť návrat výroby a služieb, ktoré boli predtým presunuté do krajín mimo EÚ. Odborné služby ([8]) poskytujú podnikom potrebnú podporu pri riešení týchto výziev.

4.2. **Prebiehajúca transformácia môže mať okrem toho mimoriadny význam pre mikropodniky a MSP**, ktoré si v súvislosti s výzvami zelenej transformácie vrátane dodržiavania povinností koncipovaných s ohľadom na väčšie podniky musia budovať kapacity na riešenie výziev v oblasti ekologizácie a udržateľnosti. Táto interakcia medzi MSP a odborníkmi umožní podnikom zvýšiť konkurencieschopnosť, inovatívnosť a odolnosť. Zásadný význam pre prechod na budúcnosť efektívne využívajúcu zdroje má dostupnosť zdrojov financovania, finančných stimulov/grantov, pomoc pri identifikácii potenciálnych trhov a podpora pri vývoji nových výrobkov, služieb alebo procesov a pri marketingu alebo distribúcii ([9]). Tieto ekologické poradenské služby vychádzajú z odborných znalostí a poskytujú MSP dôležitý trh pre nové odborné služby a musia sa ďalej rozvíjať a podporovať.

([5]) Údaje Eurostatu z obdobia 2000 – 2021: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Environmental_economy_%E2%80%93_statistics_on_employment_and_growth.
([6]) COM(2021) 385 final o hodnotení a aktualizácii odporúčaní reforiem v oblasti regulácie odborných služieb.
([7]) Priemyselný samit EÚ, 20. februára 2024: https://antwerp-declaration.eu/pdf/declaration.pdf.
([8]) Patria medzi ne sociálno-zdravotné, technické a hospodársko-právne povolania, ako aj prierezové povolania.
([9]) Flash Eurobarometer č. 498, marec 2022, k dispozícii na: https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2287.

4.3. Dosiahnutie pokroku v oblasti služieb má teda aj významné pozitívne účinky presahovania pre priemyselné odvetvia EÚ ([10]). Približne 38 % celkovej pridanej hodnoty, ktorá je súčasťou dopytu výrobných odvetví v EÚ, tvoria služby ([11]). S týmito službami sa obchoduje v rámci EÚ a mimo nej ([12]), čo môže mať vplyv na zamestnanosť a viesť k strate pracovných miest. Je potrebné zohľadniť aj špecifické charakteristiky jednotlivých členských štátov, keďže pre malé podniky a mikropodniky je blízkosť poskytovateľov odborných služieb rozhodujúcim faktorom pri určovaní dopytu. Preto je potreba zvyšovania úrovne zručností a rekvalifikácie zameraná aj na menších poskytovateľov odborných služieb ešte naliehavejšia.

4.4. Z dostupných údajov vyplýva, že pre odborníkov v technickej a právno-ekonomickej oblasti existujú **významné príležitosti na zlepšenie rastu a konkurencieschopnosti udržateľných dodávateľských reťazcov**. Je to súčasť potenciálnej (nehmotnej) pridanej hodnoty povolaní pre zelenú transformáciu. Samotné odvetvie odborných služieb môže takisto priamo prispievať k znižovaniu emisií. Emisie možno znížiť približne o 10 % obmedzením služobných ciest, o 30 – 40 % využívaním energie a tepla z obnoviteľných zdrojov v kanceláriách a o ďalších 15 % voľbou ekologickejších druhov dopravy (palivá z obnoviteľných zdrojov, elektrické vozidlá atď.) ([13]).

5. Budovanie zručnosti pre zelenú a digitálnu transformáciu

5.1. Rozmer zamestnanosti a zručností v rámci ekologizácie hospodárstva je spoločný pre všetky zásadné transformácie. V súvislosti s týmito transformáciami vzniká potreba pozorovať, predvídať, zvyšovať povedomie, prispôsobovať ponuku odbornej prípravy, uľahčovať prechody a prijímať opatrenia na miestnej úrovni.

5.2. Ambiciózne európske environmentálne ciele a ciele udržateľnosti povedú k tvorbe nových pracovných miest a zmene tých existujúcich. **Tento proces jednoznačne ovplyvní podmienky ďalšieho rozvoja odborných služieb.** Zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikácia, celoživotné vzdelávanie a mäkké a multidisciplinárne zručnosti sú kľúčové pre zabezpečenie toho, aby bola pracovná sila v podnikoch dostatočne kvalifikovaná a bude reagovať na ich vyvíjajúce sa potreby. Je potrebné riešiť úlohy súčasných odborníkov a vývoj požadovaných zručností. Revízia Európskej klasifikácie zručností, kompetencií, kvalifikácií a povolaní (ESCO) zahŕňa 571 zelených zručností, prierezových zručností a konceptov vedomostí, ktoré sú v súlade s vymedzením zelených zručností poskytnutým strediskom Cedefop ([14]). Je potrebné vynaložiť cielené úsilie na zabezpečenie súladu medzi existujúcimi požiadavkami na udržateľnosť a odbornými zručnosťami a pracovnými miestami, čo nebude jednoduché.

5.3. Digitalizácia môže rozšíriť existujúce profily slobodných povolaní, zintenzívniť interdisciplinárnu spoluprácu s vykonávateľmi iných povolaní a na základe kritérií stanovených v Rímskom manifeste ([15]) podporiť vznik nových povolaní v duchu vyvíjajúceho sa systému. Digitalizácia okrem toho zintenzívni prebiehajúcu komercializáciu odborných služieb a zmení tradičné profily povolaní. Čo je dôležitejšie, **digitálnu a zelenú transformáciu možno považovať za dvojakú transformáciu**, pretože prebiehajú súbežne a môžu sa navzájom posilňovať.

5.4. **Efektívnejšie a koordinované využívanie finančných prostriedkov EÚ a investovanie do vzdelávania a zručností** na národnej úrovni ([16]) (napríklad s cieľom podporiť opatrenia prijaté v rámci **Paktu o zručnostiach, akadémie pre emisne neutrálne zručnosti a rozsiahle partnerstvá v oblasti zručností**) môže prispieť k zosúladeniu vzdelávania a odbornej prípravy s dopytom po zručnostiach. Je dôležité naďalej posilňovať úlohu a profil OVP, aby ľudia už od začiatku mohli získavať základné, manažérske, prierezové zručnosti a zručnosti v oblasti STEM. OVP musia zároveň získať lepšie postavenie a musia sa uznať ako hnacia sila produktivity a inovácií.

([10]) COM(2021) 385 final o hodnotení a aktualizácii odporúčaní reforiem v oblasti regulácie odborných služieb z roku 2017.
([11]) Pracovný dokument útvarov Komisie – Výročná správa o jednotnom trhu za rok 2023: 30 rokov jednotného trhu.
([12]) Zdroj pre zahraničný obchod EÚ: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=EU_international_trade_in_other_business_services. Zdroj údajov na posúdenie zahraničného obchodu EÚ: na základe údajov z databázy Eurostatu o medzinárodnom obchode s tovarom. Rozlišujú sa tieto kategórie: „Služby: Finančné služby"; „Služby: Služby odborného a manažérskeho poradenstva"; „Služby: Technické služby, služby súvisiace s obchodom a ostatné podnikateľské služby", dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/web/international-trade-in-goods/database.
([13]) Svetové hospodárske fórum, *Net-Zero Challenge: The Supply Chain Opportunity* (Výzva súvisiaca s nulovými emisiami: príležitosť v oblasti dodávateľského reťazca), január 2021, s. 39, dostupné na stránke https://www.weforum.org/publications/net-zero-challenge-the-supply-chain-opportunity/.
([14]) Cedefop (2012), *Green skills and environmental awareness in vocational education and training* (Zelené zručnosti a environmentálne povedomie v odbornom vzdelávaní a príprave), Úrad pre vydávanie publikácií, Luxemburg: https://www.cedefop.europa.eu/files/5524_en.pdf. Zelené zručnosti možno vymedziť ako vedomosti, schopnosti, hodnoty a postoje potrebné pre život, rozvoj a podporu spoločnosti, ktorá znižuje vplyv ľudskej činnosti na životné prostredie. Medzi zelené zručnosti patria zručnosti v oblasti energetického auditu (v kontexte informačných zručností) a zručnosti súvisiace s odbornou prípravou zamestnancov zameranou na recyklačné programy alebo nebezpečný odpad (v kontexte komunikácie, spolupráce a tvorivosti). Zelené vedomosti zahŕňajú udržateľné inštalačné materiály a emisné normy (v oblasti inžinierstva, výroby a stavebníctva). Pozri (aj metodiku klasifikácie): https://esco.ec.europa.eu/en/about-esco/publications/publication/green-skills-and-knowledge-concepts-labelling-esco.
([15]) Nová vízia pre Európu: https://www.romemanifesto.eu/.
([16]) *Výročná správa o jednotnom trhu a konkurencieschopnosti v roku 2024*.

5.5. **Podpora partnerstiev môže viesť k úsporám z rozsahu, ktoré by zvýšili konkurencieschopnosť poskytovateľov odborných služieb.** Očakáva sa, že to bude obzvlášť dôležité v kontextoch, kde pôsobia MSP, rodinné podniky a mikropodniky a kde automatizácia niektorých pracovných miest môže brániť rozvoju osobitných zručností. Sociálni partneri a profesijné organizácie (najmä zamestnávatelia) zohrávajú významnú úlohu pri príprave a poskytovaní OVP. Pracovné kariéry a odbory v oblasti STEM a v podnikaní by sa mali propagovať aj medzi mladými ľuďmi, najmä ženami a dievčatami. Vo všeobecnosti by tvorcovia národných politík na všetkých úrovniach mali prikladať význam investíciám do účinného profesijného poradenstva. Nástroje na úrovni EÚ, ako napríklad spoločné rámce pre odbornú prípravu, by mohli byť veľmi užitočné aj pre určité povolania a odvetvia, ako napríklad strojárstvo.

5.6. **Je nevyhnutné nanovo definovať vysokoškolské vzdelávacie programy zamerané na dosiahnutie odbornej kvalifikácie** s cieľom zlepšiť integráciu medzi odbornými zručnosťami a vzdelávacími programami. Zapojením odborníkov do vymedzenia obsahu kurzov odbornej prípravy by sa tieto kurzy stali interdisciplinárnejšími a otvorenejšími voči sociálnej a trhovej dynamike. Zároveň je nevyhnutné podporovať aplikovaný výskum, napríklad prostredníctvom priemyselných doktorandských štúdií, s cieľom vytvoriť vysoko špecializované profily pracovných miest. Zosúladenie vysokoškolských vzdelávacích programov vo všetkých členských štátoch a ich koordinácia na európskej úrovni by mohlo prispieť k zlepšeniu vedomostí, vzdelávania a kvalifikácií mladých odborníkov, a to v podstate rovnakým spôsobom ako iniciatívy Európskej komisie, ktoré boli predložené v marci 2024 ([17]). V tejto súvislosti by mohlo byť prínosom aj vytvorenie európskej siete univerzít. Osobitná pozornosť – so špecifickým dôrazom na rovnaké príležitosti – by sa mala venovať aj osobám so zdravotným postihnutím a špeciálnymi potrebami, aby sa na nikoho nezabudlo.

6. **Riešenie nedostatku zručností**

6.1. Prispôsobenie zručností zelenej transformácii je systémovou výzvou. Z dostupných údajov ([18]) vyplýva, že zelená transformácia si vyžiada značnú rekvalifikáciu bez ohľadu na technologické vlastnosti príslušných odvetví. Celkovo to súvisí s potrebou jasne identifikovať „zelené“ povolania a poskytovať vzdelávanie na rôznych úrovniach (napr. akademické, na pracovisku, celoživotné vzdelávanie) s cieľom odstrániť nedostatok zručností a uľahčiť úsilie o rozšírenie, a to tak na strane ponuky (na úrovni EÚ alebo miestne profesijné partnerstvá), ako aj na strane dopytu (napr. malé podniky, sieťové alebo regionálne partnerstvá). V niektorých druhoch povolaní vrátane povolaní v oblasti STEM sa očakáva, že pri tvorbe politík bude mať mimoriadny význam rozmer rodovej rovnosti. Zelená transformácia zahŕňa aj vytváranie nových povolaní (odborníci v oblasti uhlíkového účtovníctva, odborníci na CCUS, právnici v oblasti klímy, odborníci na certifikáciu ESG a audit atď.). Sektor vzdelávania musí reagovať na dopyt po týchto nových povolaniach a mal by sa nabádať, aby vytváral nové alebo inovoval súčasné učebné osnovy s cieľom uspokojiť tento dopyt. **Vo všeobecnosti by sa nedostatok kvalifikovaných pracovníkov mal riešiť radšej prostredníctvom osobitne navrhnutých politík a nie univerzálnych riešení.**

6.2. Európa musí byť atraktívna a otvorená pre talenty a poskytovateľov odborných služieb, a to tak zo svojich členských štátov, ako aj z krajín mimo EÚ. Návrh nariadenia, ktorým sa zriaďuje okruh talentov EÚ, predložený Komisiou ([19]) (s cieľom vytvoriť prvú spoločnú IT platformu pre zamestnávateľov a uchádzačov o zamestnanie z tretích krajín) môže byť takisto vhodným nástrojom na prilákanie poskytovateľov odborných služieb z krajín mimo EÚ. Pri uspokojovaní rastúceho dopytu po rekvalifikovaných pracovníkoch a po „nových“ zručnostiach sa však musí zvážiť kvalita odbornej prípravy a vzdelávania a zmena postavenia strategických hodnotových reťazcov v súlade so zelenou transformáciou.

6.3. Prebiehajúca transformácia so sebou prináša ďalšie výzvy, ktoré môžu zahŕňať existujúce problémy v kontexte poskytovania odborných služieb. Patria sem prekážky uznávania kvalifikácií, ktoré je potrebné odstrániť, aby sa pomohlo využiť profesijnú mobilitu a riešiť nedostatok kvalifikovaných pracovníkov ([20]). Touto problematikou sa zaoberá revízia smernice o uznávaní odborných kvalifikácií ([21]) z roku 2013 a osobitná správa Európskeho dvora audítorov o uznávaní odborných kvalifikácií (2024) ([22]). **Táto situácia poukazuje na nové otázky, ktorými sa treba podrobnejšie zaoberať v kontexte zelenej transformácie.**

([17]) Balík pre univerzity: https://education.ec.europa.eu/news/commission-presents-a-blueprint-for-a-european-degree.
([18]) https://op.europa.eu/sk/publication-detail/-/publication/2f2543c2-c4b5-11ee-95d9-01aa75ed71a1.
([19]) Návrh nariadenia, ktorým sa zriaďuje okruh talentov EÚ: https://home-affairs.ec.europa.eu/regulation-establishing-eu-talent-pool_en.
([20]) Prejav predsedníčky Komisie Ursuly von der Leyen o stave Únie v roku 2022.
([21]) Ú. v. EÚ L 354, 28.12.2013, s. 132, Smernica 2013/55/EÚ.
([22]) https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/SR-2024-10/SR-2024-10_SK.pdf.

7. **Spojitosť s ostatnými pripravovanými stanoviskami**

Príprava tohto stanoviska prebehla v úzkej koordinácii s prípravou stanoviska TEN/836 na tému *Nedostatok pracovnej sily a zručností v oblasti dopravy, energetiky, infraštruktúry a v digitálnom sektore*. Tieto dve stanoviská sa navzájom dopĺňajú, najmä pokiaľ ide o ich spoločné ciele podporovať a prispievať k vykonávaniu akčného plánu na riešenie nedostatku pracovnej sily na trhu práce ([23]) a riešiť nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami v procesoch dvojakej transformácie.

V Bruseli 4. decembra 2024

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Oliver RÖPKE

([23]) Komisia predstavuje opatrenia na riešenie nedostatku pracovnej sily a zručností – zamestnanosť, sociálne záležitosti a začlenenie – Európska komisia.